

2. Сприяння працевлаштуванню. Німецька модель передбачає співпрацю з роботодавцями, що посилює прив'язку навчальних результатів, які отримує учень, та його здатність до працевлаштування.

3. Виконання соціальних функцій. Німецька модель передбачає існування трьох типів професійних шкіл – Hauptschule, Realschule та Gymnasium, набір до яких здійснюється із представників різних соціальних верств населення. Завдяки своїй здатності залучати значну більшість молодих для людей, незалежно від їх соціального чи освітнього походження, дуальна система відіграє безперечну роль в об'єднанні німецького суспільства.

4. Гарне матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, інвестиції у яке здійснюються переважно компаніями. Це визначає рівень підготовки майбутніх кваліфікованих працівників та їхню здатність виконувати робочі операції із застосування найбільш нових виробничих технологій і обладнання.

Можна також констатувати, що система професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в Німеччині характеризується протилежними тенденціями: з одного боку, посиленням фрагментарності, втратою прозорості, і посиленням спрямування на індивідуальне оцінювання та незалежне визнання результатів навчання; а з іншого – стійкістю та привабливістю даної моделі для отримання первинної кваліфікації та її підвищення, яка продовжує бути привабливою для великої кількості молодих людей. Німецька дуальна система підтвердила свій успіх протягом тривалого періоду, і вона все ще демонструє свою здатність швидко та ефективно реагувати на велику кількість змін, що впливають на економіку та суспільство.

Література

1. The German Vocational Training System: An Overview. [Electronic resource]. – Mode of Access: <https://www.germany.info/us-en/welcome/wirtschaft/03-Wirtschaft/-/1048296>.
2. Martina Krause, Christian Woll. Vocational education and training in Germany. Short description /Martina Krause, Christian Woll – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2017. – 87 p.
3. Wilfried Hesser. Implementation of a dual system of higher education with inforeign universities and enterprises, Univ.-Prof. Dr.-Ing. em. Wilfried Hesser Helmut Schmidt University, Hamburg, April 2018.
4. Jean Paul Géhin, Philippe Méhaut. The German Dual System: A Model for Europe? [Electronic resource]. – Mode of Access: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/00400919710190090/full/html>.

КУДЯРСЬКА ТЕТЯНА

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ)

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ЯК ОРІЄНТИР У МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

В Україні розпочався період реформування спеціальної освіти. Впровадження інклюзивної освіти в заклади дошкільної та загальної середньої освіти потребує врахування безлічі моментів, починаючи від створення та введення законодавчо-нормативних документів та закінчуючи врахуванням кількості дітей в інклюзивному класі. На цьому шляху доречно скористатися досвідом впровадження інклюзивної освіти зарубіжних колег, зокрема досвідом країн Західної Європи. Теоретичні та практичні напрацювання зарубіжних та вітчизняних фахівців в галузі спеціальної освіти виступають інструментом подолання труднощів, які пов'язані із неготовністю закладів освіти до інклюзивного навчання, недостатньою кількістю розроблених педагогічних технологій інклюзивного навчання, невідповідністю вчителів та вихователів дошкільних груп до роботи в умовах інклюзії [1, с. 111].

Досягнення провідних західноєвропейських країн в області спеціальної освіти стали орієнтиром у модернізації української спеціальної освіти, так як впровадження зарубіжними колегами різноманітних форм освітньої діяльності дітей з особливими освітніми потребами (ООП) практикується вже з другої половини ХХ ст. Питанням інтегрування у суспільство дітей із особливостями психофізичного розвитку, починаючи з дошкільного віку, активно займалися не лише освітяни, а й громадські інституції країн Західної Європи. Всі учасники освітньо-корекційного процесу скеровували свої зусилля для того, щоб діти із особливими освітніми потребами разом із здоровими ровесниками проходили шлях адаптації в соціумі, підготовки до незалежного самостійного життя, здобуття посильної фахової підготовки, що допоможе їм в подальшому працювати й бути повноцінними членами суспільства.

Рівноправне та гуманне ставлення до всіх без винятку учасників процесу навчання, в якому відсутні будь-які форми дискримінації, є основою фундаменту європейської спеціальної освіти. Люди з особливостями психофізичного розвитку мають гарантовані державою права на освіту, працевлаштування та громадську діяльність. Не одне покоління прогресивних вчених країн світу, зокрема Європейського Союзу, працювали над забезпеченням сприятливих умов для задоволення потреб зазначеної

категорії осіб, хоч можливим досягнення успіху в розв'язанні проблем людей з інвалідністю стало після об'єднання зусиль громадськості, державних інституцій та релігійних організацій [1, с. 112].

Європейське агентство з питань освіти опублікувало у січні 2003 р. доповідь на тему «Спеціальна освіта в Європі» після узагальнення досягнень в означеній сфері діяльності країн Західної Європи, в якій висвітлили найбільш актуальні напрями спеціальної допомоги дітям із порушеннями у розвитку, а саме фінансування спеціальної освіти; професійність педагогів у системі навчання дітей із ООП; раннє втручання у процес розвитку дітей із особливостями психофізичного розвитку; тенденції навчання дітей з особливими потребами; інформаційні технології в системі навчання. Дотримання таких напрямів спеціальної допомоги особливим дітям уможливило отримання ними якісно нового рівня життя [3].

Одним із ключових елементів західноєвропейської моделі організації спеціальної допомоги дітям із ООП залишається інклюзивна освіта, яка стала зразком для реформування освітніх систем для країн, які позбулися тоталітарних режимів, у ч.т. України. Ухвалення спеціальних освітніх законів у країнах Західної Європи стали передумовою впровадження спільного навчання дітей з ООП та їх однолітків. Шляхи модернізації системи освіти в різних західноєвропейських країнах мають деякі відмінності. Але спільним є залучення дітей із особливостями психофізичного розвитку до всіх сфер суспільного життя. Практика впровадження інтегрованого та інклюзивного навчання в європейських країнах, а особливо питання психолого-педагогічного супроводу дітей із ООП, становлять науковий інтерес для вітчизняних вчених та мають важливе практичне значення для розвитку інклюзивної освіти в Україні [2, с. 69].

Література

1. Кайдалова Г. П. Досвід зарубіжних країн у запровадженні інклюзивного навчання в Україні / Г. П. Кайдалова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – № 6(50). – С. 108–116.
2. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А. А. Колупаєва. – Київ : «Самміт-Книга», 2009. – 272 с.
3. Спеціальна освіта на сучасному етапі розвитку суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova8/subor/Inozemtseva.pdf>.

МАЛИШЕВА МАХИРА

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України (м. Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА І ТУРИЗМУ У ПРОФЕСІЙНИХ ШКОЛАХ ТУРЕЧЧИНИ

Динамічний розвиток технологічних процесів і поява нових методів виробництва зумовлюють зміни у професійній діяльності фахівців готельного господарства і туризму, що й спричинює важливість підвищення якості професійної освіти, зокрема професійно-практичної підготовки. Система професійно-технічної освіти повинна забезпечувати випускникам такі знання, навички та компетенції, які необхідні для успішного функціонування у професії та відповідають цілям світового ринку готельно-туристичних послуг.

У професійних школах Туреччини майбутні кваліфіковані робітники готельного господарства і туризму у період чотирирічного навчання опановують навчальні програми теоретичної та практичної підготовки. У цьому процесі здобувачі освіти в певні дні тижня проходять стажування на туристичних підприємствах з метою професійного практичного навчання. Із відкриттям туристичного сезону у Туреччині (друга половина квітня–вересень) учні проходять практику на підприємствах готельно-туристичної галузі. На думку турецьких дослідників, практика – це досвід використання і випробування у реальному житті отриманих учнем академічних знань, осмислення та застосування отриманої інформації у професійному житті [1, с. 154–169]. Практика під час навчання є основою освіти, оскільки надає можливості ознайомлення з реальним професійним досвідом і прийняття рішень щодо особистої придатності учня до роботи в обраній галузі. Практика передбачає продуктивний зв'язок між теоретичною підготовкою та виробничими процесами, сприяє розвитку професійної культури, позитивно впливає на формування моделей професійної поведінки майбутніх фахівців та забезпечує можливість їх працевлаштування. Під час практики/стажування в учнів формується рішення про продовження кар'єри у відповідному секторі економіки. У цей період учні сприймають практику/стажування як частину навчання та бачать практичне застосування теоретичних знань, отримують професійні знання та навички, професійну освіту на робочому місці, набувають досвіду у галузі й окреслюють перспективні плани щодо майбутньої професійної зайнятості.

Проходженню учнями практики на підприємствах передують опанування загальними теоретичними знаннями та компетенціями, необхідними для всіх галузей економіки. Однак, варто зазначити, що